

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

SONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOYS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

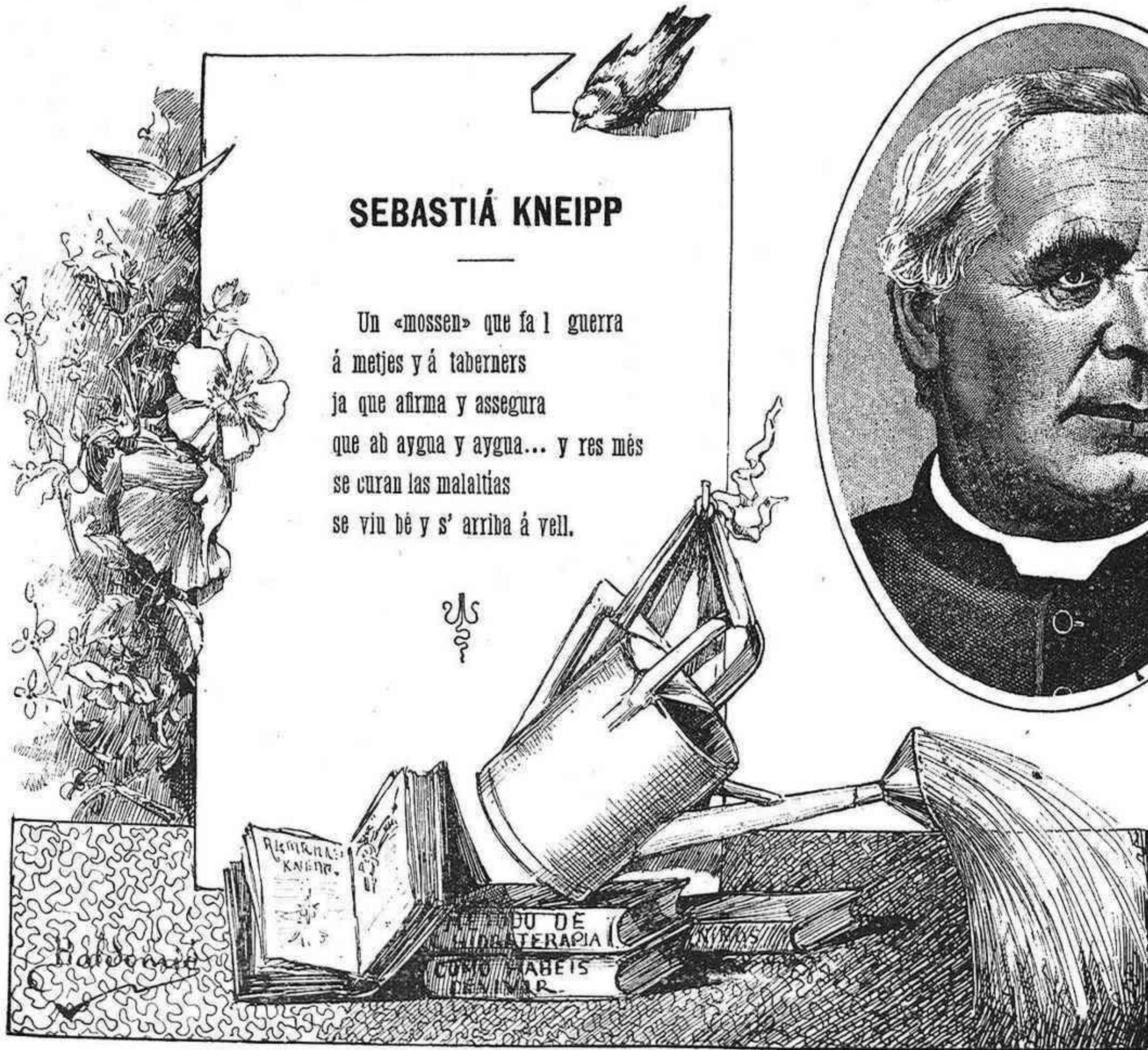
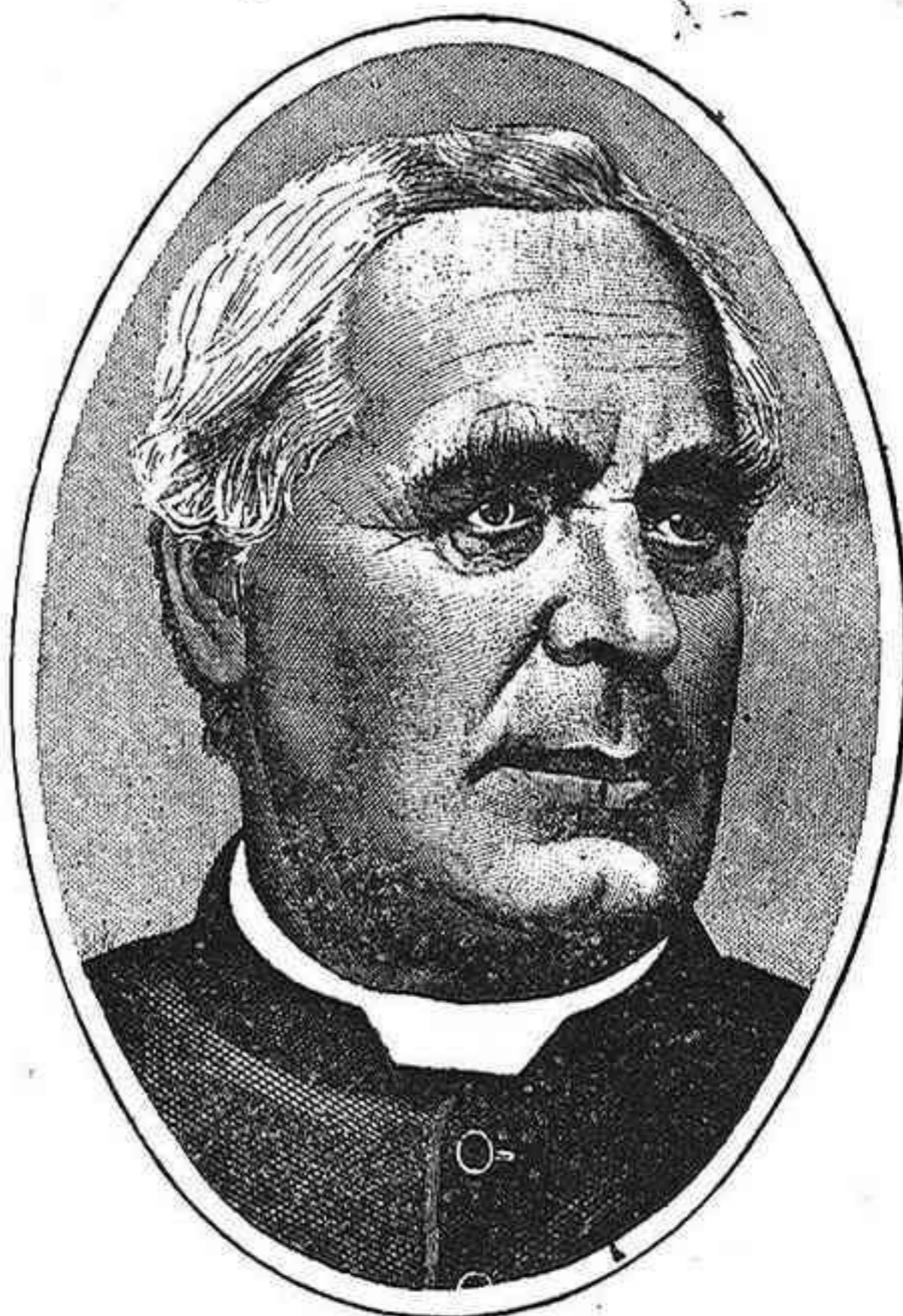
PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

SEBASTIÀ KNEIPP

Un «mossen» que fa l guerra
á metjes y á taberners
ja que afirma y assegura
que ab aygua y aygua... y res més
se curan las malalties
se viu bé y s' arriba á vell.

CRONICA

D. Joan Mañé ha publicat ja l'article número V sobre *'ls anarquistas*.

En los manaments de la Lley de Deu, lo quint es «no matarás»; pero en los manaments del Director del *Diari de Barcelona*, lo quint es «no serás francmasó», ja que á la franc-masonería está dedicat per enter desde la primera á l'última ratlla.

Per estar en concordancia 'ls manaments de la Lley de Deu ab los manaments de D. Joan, l'article V hauria de ser l'VIII, que si mal no recordo diu: «No llevarás falsos testimonis, ni mentirás.»

Tal vegada si s'hagués recordat de aquesta prescripció del Decálech, D. Joan que ja no veu en lloch «la má oculta de la reacció» y fitura per tot arreu «la ma oculta de la masonería», hauria meditat cristianament un bon rato, avants d'estampar determinadas afirmacions una mica massa lleugeras, per no calificarlas ab més duresa.

La mateixa intenció que tanca l'article no pot ser més injusta, ja que á ningú que no estiga acostumat á combregar ab rodas de molí se li oculta que una cosa son los anarquistas, y una cosa molt distinta 'ls franc-masóns.

Pero D. Joan, sense pararse en barras, desenterra 'l següent recort:

«La algarada que se promovió en Barcelona para lograr el indulto de los militares sublevados en Santa Coloma de Farnés fué obra de la masonería, iniciada por la célebre logia de Tortellá.»

Aquesta cita mereix ser recullida, y si totas las que conté l'article tenen lo mateix valor d'exactitut qu'ella, ja 'ls juro jo qu'están ben servits los lectors del *Diari* que admeten com article de fé las afirmacions del seu impávit director.

* * *

Recordo com si fos avuy 'l dia de aquella protesta unánime de la ciutat de Barcelona contra 'l bárbaro sacrifici de dos militars que havian comés una falta molt generalizada á Espanya.

Ferrándiz y Bellés abandonaren Santa Coloma de Farnés ab l'intent de sublevarse, com casi tots los militars d'Espanya de alguna representació han fet lo mateix ab caràcters de major gravetat. La falta de Ferrándiz y Bellés no tingué conseqüencias, y la dels altres sí.

Y no obstant, D. Antón Cánovas s'empenyá en fusellarlos á tota costa, sense recordarse de que 'l poder de qu'estava investit emanava del pronunciamient de Sagunto.

Una qüestió de justicia y una explossió de sentiment humanitari foren las que mogueren espontáneament al poble de Barcelona en massa, posant-lo en lo cas de tancar botigas, suspendre las funcions teatrals y llansarse al carrer en verdaderas onadas de gent implorant lo perdó dels reos en capella.

Si 'l Sr. Mañé y Flaquer, á qui l'estat de la seva salut l'obliga á retirar d'hora, hagués pogut presenciar semblant espectacle, hauria comprés que ni la célebre logia de Tortellá, ni totas las logias del mon plegadas eran capassas de produhir un moviment de protesta tan universal y al mateix temps tan honros per Barcelona. May s'ha vist una unanimitat de sentiment més perfecta.

Y no obstant, lo director del *Diari* diu:

«Obrando con su acostumbrada malicia, los masones supieron interesar en el asunto á nuestro bondadoso prelado.»

Es á dir: D. Joan afirma que las personas que acudiren al Palau episcopal á interessar al bisbe perque demanés l'indult, eran agents de la masonería, que cumplian un acort de *la célebre* logia de Tortellá. Y en aquest punt, D. Joan falta al Decálech.

*

* *

Jo puch assegurar, perque formava part de aquella comissió, que l'idea nasqué de improvis á la llibreria d'en López, quan la multitud invadia 'ls carrers de la ciutat, y quan tots los esforços que s'feyan per enviar telegramas al govern, s'estrellavan en la negativa del Director de telégrafos, que tenia ordre terminant de no cursarne cap.

Perque 'l Sr. Cánovas, ab son orgull innat y ab son despreci á totas las manifestacions de la opinió pública, desde 'l punt que hagué prés la resolució de fusellar á aquells infelissos, s'incomunicá ab Catalunya, no tolerant que ningú s'permetés *amohinarlo*. A aixó obehía l'ordre de que no s'dongués curs á cap telegrama que demanés l'indult.

Y com desde entrada de fosch, la manifestació de Barcelona havia prés un caràcter imponent, y no hi havia ningú que no desitjés lo perdó y que no 'l reclamés ab la major instancia, la idea de acudir al bisbe no tenia altre objecte que desobstruir lo telégrafo, creyent que lo que á tothom se negava, es á dir lo dret de ferse sentir del govern, seria permés, per excepció, á un prelat de la Iglesia.

En aquest punt no hi hagué mes ni menos.

*

* *

Tant franc-masóns eran la major part de las personas que acudiren al Palau episcopal, com lo bisbe mateix, que 'ls acullí ab benevolencia y cedí á las sévas súplicas.

D. Jaume digué, en un principi, qu'ell mateix, á la tarde, sense excitació de ningú, havia telegrafiat implorant lo perdó dels reos, y que no sabia fins á quin punt era convenient reiterar la séva súplica.

Algú de la comissió li observá llavoras, que á la tarde, Barcelona encare qu'excitada, no havia prés un caràcter tan resolt com desde entrada de fosch: que may s'havia vist, com aixís era en efecte, una manifestació ni més eloqüent, ni més unánime: y que ja no calia tant que 'l Prelat reiterés lo séu primer telegrama, sino que apoyés la séva demanda, pintant ab exactitut l'estat d'excitació de la ciutat. Es necessari que 'l govern que s'ha incomunicat, conega la situació actual de Barcelona.

No sigué menester més per decidirlo.

Milers de personas qu'esperavan en las inmediacions del Palau episcopal, donavan mostrars de la séva impaciencia, quan lo bisbe y la comissió arribaren al pati, á punt de que s'obrís la porta de sortida.

—No tingui por—li digué un dels comissionats.

—¿Por, de qué?—respongué D. Jaume.—Y además ¿per qué es la carn de bisbe?

Pronunciá aquesta frasse ab véu entera, completament identificat ab l'objecte humanitari de aquella gestió.

*

* *

Cada vegada que D. Jaume recordi aquella escena crech que se'n llepará 'ls bigotis de gust.

La comissió li obria pas entre l'apinyada multitud que s'dalia per veure'l y seguirlo. Ompliren l'espai entusiastas aclamacions, é iluminaren l'estret carrer del Bisbe, una dotzena d'hatxas de

cera, que no crech que vajan sortir de cap lògia masonica. Improvisació de algun entussiasta, que acudí á tota pressa al cerer més pròxim, aquelles hatxas, llensant raigs de llum sobre la cara emocionada del Prelat, que caminava ab pas segur y altament satisfet de poderse fer intérprete dels sentiments del poble, aquelles hatxas, repetixo, transformaren en una manifestació imponent, lo trànsit de la numerosa comitiva, desde 'l Palau episcopal al govern civil, ahont D. Jaume, redactá un telegrama sumament expressiu, que per la séva vehemencia y per l' exactitut ab que pintava l' estat de Barcelona, meresqué 'ls elogis de tots los presents.

D. Joan dirá que tot alló sigué obra de la *mali-cia franc-masonica*; pero nosaltres podem afirmar que aquesta apreciació séva es obra exclussiva de la *cavilositat reaccionaria*, y de una poch enveja-ble ceguera que no repara en aplaudir los pronun-ciaments ensentit retrógrado, sobre tot quan triun-fan, y no 's contenta ab menos que ab la sanch dels infelissos que 's pronuncian en sentit liberal y tenen la desgracia de ser vensuts.

Afirmar que D. Jaume, en aquella ocasió, vá ser víctima de la masoneria, val tant com amar-gar ab unas quantas gotas de bilis rancia, la le-gítima satisfacció del Prelat, al veures objecte de un triunfo popular, per haver tingut ocasió de po-sar d' acort ab los sentiments públichs, la séva mis-sió evangélica, encaminada á conseguir lo perdó de dos infelissos sers humans, víctimas dels odís polítichs y del orgull satánich de un president del govern.

Desde 'l fondo de la séva conciencia, 'l bisbe de Barcelona, satisfet com á sacerdot de haver inten-tat una obra bona y satisfet com á home, de ha-ver alcanstat un moment de gran popularitat, no podrá menos de sentir, que un súbdit, en aparien-cia tan obedient y dócil com D. Joan Mañé y Flaquer, s' haja atrevit á presentarlo com una jo-quina de la secta masonica.

Y si fós veritat, que 'l plan de anarlo á treure de casa y posarlo al davant de aquella manifesta-ció hagués sigut obra de la masoneria; y si fós ve-ritat que 'ls que acudiren á reclamar la séva inter-cessió, siguessin tots ells franc-masóns; y si fós veritat, en fi, que D. Jaume, sense volerho, ni pensarho, hagués obehit á la má oculta de las lo-gias, sempre resultaría que un punt concret tant humanitari y tan cristiá, com era l' indult de dos infelissos condemnats á mort, la Franc-masoneria y la Iglesia hausian estat de perfecte acort, acredi-tant una vegada més la bondat de certs sentiments de un ordre elevat, superiors á todas las miserias y á todas las preocupacions que divideixen als ho-mes y 'ls mantenen enemistats.

Ara per acabar, una idea.

Si algún dia torna, desgraciadament, á presen-tarse un cas com aquell, jo desafió á D. Joan Ma-ñé y Flaquer y á tots los partidaris implacables de l' efusió de sanch, que acudin al bisbe, á invitarlo á dirigir-se al govern civil, y telegrafiar al govern, demanant que l' execució 's realisi á tota costa, y que per assegurar millor lo cop los fusells del pi-quet se carreguin ab dugas balas.

Si alló del indult vá ser una ensarronada de la masoneria, lo demanar aixó, sería sens dupte en justa contraposició, un fet que redimiria á D. Jau-me de aquella debilitat, y acreditaria la noblesa dels sentiments cristians de D. Joan Mañé y Fla-quer y de tots los enemichs acérrims de la secta franc-masonica.

Vaja, maco: ¿á qué no ho fá?—P. DEL O.

M' AGRADA

SONET

M' agrada la garbosa *sevillana*,
m' engresca l' aixerida *madrilenya*,
y tant com per la *xula malaguena*
professo admiració á la *catalana*;
m' agrada així igualment la *mussulmana*
que no tingui, no obstant, res de *riffenya*
com m' agradan també la *brasilenya*
la *grega*, la *francesa*, la *romana*,
la *rusa* y fins la *turca*, en sent guapotas,
en fi, per dirho clar m' agradan totes;
pró la que mes m' agrada y mes voldria
perque 'm pelo de fret com un pavana,
es... una ben tallada *americana*
que he vist dintre un *bassar* aquest mitj dia.

J. V. PONS.

AVENTURA AMOROSA

(VALENCIÁ)

I

Cuant jo era un javal vaig tindre una novia.

Aixó, dirán vostés, no té res de particular perque en la joventut una novia la té cuansevol; pero tra-tanse de mí, que sempre m' he jalat per les faldes, si que hu té, perque rara volta me vaig contentar ab una: sempre en tingui dos ó tres al mateix temps.

Estéicament parlant, la jica valia cuansevol cosa. Alta y ab una correcció de linies irreproja-ble, per la blancura de les seues carns, y per la perfecció de sa cara típicament, grega un apasio-nat, com jo, de les belles arts, no podia menys de vore en ella la encarnació de la dona ideal que tots els poetes ensomiém en los mes florits anys de nostra existencia.

No diré, repetint una frase castellana posá en moda per els novelistes anticuats, que *verla y amarla todo fué uno*; perque aixó, apart de ser *cursi*, no es veritat; pero si dech dir que dende 'l primer sopetó l' admirí més que com á una dona, com á una obra d' art.

La vaj coneixer en lo Cabanyal, en l' alqueria qu' en lo carrer de la Reina tenia un antich con-deixeble, ahon tots los anys el dia de la Mare de Deu d' Agost se reuniem alguns amichs d' ell ab motiu de ser el Sant de la seua senyora. Baix del emparrat preparaba esta el refresch, ab honors de *lunch*, y allí alegrement entre copa y copa sabo-rejabem el dols, que á mí me pareixia mes ensu-crát, servit de mans de les hermoses jóvens, que may faltaven, pera fer mes agradable la festa.

—Que brinde el poeta—exclamá una d' estes.

—Que improvise—afexí una *jamaona*.

No habia remey; me habien posat en un com-promis y m' era precís eixir d' ell fora com fora; encara que tinguera que improvisar una *redondí-lla pedrestre*.

L' amo de la casa contribuí á fer major l' apuro en que 'm trobava.

—Brinda,—me digué posantme en las mans una copa de licor—per la *polla* present. que mes t' agrade.

No volguí ferme d' esperar; agarri la copa, la vaig posar á l' altura del meu cap y diguí en cas-tellá:

Atiendan todos ustedes:

*pues es forzoso brindar
quiero el brindis dedicar...*

—¿A quién? ¿A quién?—preguntaren en castellá distintes veus á un temps.

—A Mercedes,—afexí socarronament el meu condeixible.

No acabí la improvisació, porque 'l meu amich 'l havia acabá per mí.

Mercedes era la jove de qui he parlat á vostés. Esta era jermana de la muller de mon condeixible, el cual al sendemá va dirme:

—Has flejat á la meva cunyadeta: pero t' he de dir una cosa: que te guardes del meu sogre.

—¿Perqué?

—Perque 's molt bruto.

II

Estes paraules foren pera mí una revelació.

—Puig á la jica li soch simpátich—pensi—ton-to seré si no li fas l' amor.

Dit y fet; li escriguí una carta que vaig fer aplegar á ses mans per mitj de la seua fadrina.

No se feu d' esperar la resposta.

Aquell mateix dia me digué la criá que la seua *sinyoreta* m' aguardaba á les dotce de la dit en la reixa de s' alquería situada en lo carrer de San Rafel.

—Vajen despay—me va dir—no 'ls sorprenga el meu *Sinyor*; porque 's molt bruto, y posible fora que fera un desbarat.

—Pero, ¿perqué?

—Perque h' olgut algo y li ha prohibit á la *Sinyoreta* que li fasa á vosté cás.

—¿Per quina rahó?

—Perque diu que vosté en sa vida anirá á ninguna banda.

—Puix s' enganya, porque á la nit li demostraré lo contrari.

—¿Cóm?

—Anant á la reixa á parlar ab sa filla.

III

La nit era hermosa y serena, (estil romántich) una verdadera nit d' estiu; la lluna brillaba ab tota sa plenitut en l' espay, y en la població, no s' ohuien atres rumors qu' el de les espumoses ones al morir tranquilament en les argentadas arenes de la vehina platja.

En lo mateix moment qu' el sereno del Cabanyal ab aiguarentosa veu cantaba les dotce, estaba jo junt á la reixa de Mercedes.

Fiu una senyal convenguda y esperi impacient.

¡Pero oh desencant!

De sopte una má nerviosa va obrir la porta de la reixa y me senti banyat de cap á peus per un' arruixó d' aigua.

El susto fon mayúscul.

El cás no era pera menys.

En lloch de Mercedes, me troví ab son pare, qu' armat d' una eixeringa, me havia posat com una sopa.

IV

No pará así l' aventura.

Aquell bany á conte d' apagar el foch del amor, que per la jove anava sentint, contribuí mes á encendrello.

Escriure 'ls mil mitjos de qu' esta y jo se varem valdre pera burlar la persecució de son pare, sería el cuento de no acabar.

Rahó tenia el meu amich al dirme que 'l seu sogre era molt bruto.

Cansat este de ma terquetat en festejar ab sa filla, prengué una determinació: tráurela de Valencia.

Així hu feu: la enviá á casa d' un parent que tenia en Villabruta, un poble de mala mort de la montanya de Castelló.

Hu vaig jo saber y me proposí seguirla.

Busquí una recomanació pera l' alcalde, y armat d' un tapasol, caballer en un burro, m' en aní al poble.

Aixina que apleguí, ab no poca sorpresa, m' enteri per boca del *monterilla*, qu' estava en éll el pare de Mercedes.

Apesar d' aixó, gracias al secretari, conseguí tindre una entrevista ab ella en la porta de la casa ahon s' aloixaba.

Pero nou desencant; cuant més entussiasmats

estabem els dos parlant de nostres coses, interrompi nostre idili, soroll de jent que cridaba tota á un temps:

—¡Fòch al *Sinyoret!*

—¡Mateulo!....

—¡Matemlo!

Jirí el cap y la sanch se me va jelar en les venes.

No sense motiu.

En direcció ahon jo estava, armat d' estaques y escopetes, venia un batalló de llauradors capitanejat per lo pare de la meua novia.

No poguí manco de pegar á fugir. Perque... ¡horror!.... Enganyats per ell, els molt brutos m' havien pres per un comisionat d' apremit.

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

NO T' HI VULL

Quan estavas dins mon cor,
sense pietat lo ferias,
y ab menyspreu é ingratitut
feyas amarga ma vida.

De mon cor ja te 'n he tret,
y n' ets ben lluny, per ma ditxa;
dins d' ell no hi serás maymés,
que no vull, maymés, que hi sigas.

Ara que tens mon desdeny,
es lo teu, qui á n' al meu crida,
mes aquest sent l' amargor
de la fel ab que l' omplires....

CONTRA 'LS PARDALS DE LA RAMBLA

—Si no cesais d' embrutarvos
como habeis hecho hasta hoy dia,
quedáis multados. ¡Demá
á las doce á l' alcaldia!

Y tant no t' hi vull... que si
novament dins d' ell venias,
per tréureten altre cop,
fins lo cor m' arrancarí!!

L' HEREU DEL VENDRELL.

EXHIBIMANIA

Segurament la malaltia no es nova d' avuy; pero també es segur que may havia adquirit com avuy un desenvolupament tan formidable.

L' afany d' exhibirse no es ja una dolencia ab més ó menos repetició de cassos, sinó una verdadera calamitat de caràcter general; una epidemia que s' escampa per las capas socials, ab la mateixa rapidés que la filoxera per las vinyas y la miseria per las butxacas.

Voltaire deya dels diaris del seu temps, qu' eran los arxius de las insignificancias: los dels nostres son encare una cosa pitjor; son los mostruaris de la tonteria humana.

Repassin una columna de qualsevol dels periódichs d' avuy, y 's trobarán lo menos ab una dotzena de cassos fulminants é irremediables de *exhibimania*.

«Mañana contraerá matrimonio con la bella señorita doña Sofia Pantallas el acreditado y consecuente joven D. José de la Escollera.»

«Esta tarde ha salido para sus posesiones de Villapellada el reputado capitalista D. Ceferino Samatruqui.»

«Ha tenido que quedarse en casa por encontrarse un poco indispuerto el distinguido propietario D. Francisco Cantasolo.»

Al públich, naturalment, se n' hi dona tres pitos de la indisposició del senyor Cantasolo, del viat-

IDILI

¡Prou ell mou la cullereta!..
Los conills venen y van...
¡No ho farán quan siguis gran
y vinguis ab la escopeta!

je del senyor Samatruqui y del casament del senyor Escollera; pero no importa: ells s' han exhibit, han vist lo seu nom en lletres de motllo y han lograt que una inmensa multitud de lectors s' haja enterat, vulgas no vulgas, de la séva existencia.

Y que aixó no hi ha que atribuirho á la tafane-ria é indiscreció dels periodistas. Si 'ls interessats no s' apressuessin á comunicals'hi la noticia, suplicant de passada la publicació, altra feyna tenen ells que anarse á enterar de qui 's casa, qui está malalt y qui se 'n va uns quants dias á fora...

Pregúntinlo á qualsevol del gremi y sabrán lo divertit que 'ls resulta l' ofici, gracias al espantós desenvolupament de la *exhibimania* moderna.

Un periodista una mica conegut no pot donar deu passos sense que un ó altre l' aturi.

—Senyor Fulano....

—¿Qué se li ofereix?

—M' hauria de fé 'l favor de posar en lo diari que ahir vespre la meva noya va cantar en la vetllada del *Circulo Rentístico*. Digui que la van aplaudir molt...—

Una mica mes enllá:

—¡Caramba, senyor Fulano, ve bé!...

—Y aixó ¿qué hi há?

—Una gacetilla pél séu periódich: m' han nombrat vocal del cassino *La fraternidad amistosa*. Posi que jo no 'n volia ser; pero que cedint á las vivas y reiteradas instancias de...—

Dos passos més avall:

—¡Hombre, senyor Fulano! Ara que 'l topo li vull demanar una cosa. Fássim un *suelto* dihent que 's parla de elegirme arcalde de barri...—

Tras d' aquest vé 'l pintor que té exposat un mal paysatge al carrer de Fernando; y vol que 'l diari digui qu' es ben fet y que crida molt l' atenció.

Al darrera compareix el papanatas á qui li han concedit una creu ó una medalla ó una cinteta qualsevol, y demana una gacetilla perque la nació se 'n enteri y l' Europa 's conmogui.

A continuació surt lo velocipedista que durant la tarde anterior ha donat al Parch quaranta voltes seguidas, y considera necessari que un fet de tanta trascendencia 's fassi públich.

Una de las familias més perjudicadas d' aquesta malaltia exhibidora es la dels autors dramátichs. ¡Ab quína persistencia 's fan repicá 'l bombo, posant en moviment l' incenser de la gacetilla!

«L' aplaudidíssim autor don Fulano de Tal, ha entregat á la empresa del teatro Espanyol un drama del qual ne tenim molt bonas noticias.»

«Lo celebrat escriptor cómic senyor Mengano ha acabat un saynete que s' estrenará en un dels nostres principals teatros.»

¡Y encare aixó!... Lo pitjor es quan se topa ab fulanos que 's llevant tan dematí que 's fan publicar *sultos* cada tres dias en la forma següent:

«Lo reputat y aplaudit autor dramátich, senyor Sutano, ha comensat á escriure una tragedia en prosa, que diu que farà fredrat.»

«Lo senyor Sutano té escrits ja dos actes de la tragedia.»

«Lo senyor Sutano va acabar ahir vespre l' acte tercer de la tragedia de que l' altre dia parlarem als nostres lectors...»

Y al cap de vall resulta que la tragedia no s' estrena may y que l' autor se contenta bonament ab la dotzeneta de gacetillas que, pidolant per aquí, arrossegantse per allá, ha arrencat poch á poch de la premsa diaria.

¡Oh imbecilitat del rey de la creació! ¿Qui será 'l manescal que 't curi la téva tonteria?...

Los ajuntaments, que al amparo de la ley esta-

bleixen impostos sobre 'ls articles *de consums*, ¿no podrián aumentar los séus rendiments posant una contribució sobre la *exhibimania* moderna?

Será induptablement la millor manera de combatrela.

Perque llavors una de dugas:

O la vanitat humana, castigada pel impost, s'amagaría;

ó alentada per la impunitat, reventaría de plétora y satisfacció, cayent enfonzada entre las onadas del ridícul.

A. MARCH.

ÍNTIMA

Estés desobre 'l llit, closa la boca
y 'ls ulls mitj entelats,
esperava la mort, recargolantme
de la agonía en l' esbatech final.

Mes enllá de la vida, imaginava
eterna quietut,
y comensava jo á trobar 'm sens esma
esgarriat en la grandor del buyt.

Cansat ja de bregar tota la vida
esperava resolt
esqueixar la presó de carn y nervis
que engaviat guarda mon esprit fogós.

Pró al pensar que un cop mort un altre home
la pogués obtenir,
va esclatar en mon cor la gelosía
y esporuguit, no vaig volguer morir'm.

A LLIMONER.

SENYOR GOBERNADOR:

¿Veu aquella senyora que séu en la taula del davant, prenent café, com jo, y com vosté 'n pendrá, si té la amabilitat d' acceptar la méva invitació respectuosa?... ¿La veu?

Donchs aquella senyora es un personatge perillós en grau superlatiu; una dona que mereix que la má gubernativa 's posi implacablement sobre la seva espatlla y li digui secament:—¡Segueixi!

¿Que de qué la acuso? M' explicaré.

Jo á aquest café no hi vindria. Serveixen malament, lo pianista toca malament, y hasta tornan lo cambi malament: ahir van donarme una pesa de deu céntims falsa y un' altra que... que no era bona.

Si hi vinch es no més per ella; per ella que m' atrau; que cada vespre s' assenta aquí; que se 'm planta al davant ab aqueix ayre provocador y sandunguero que cap senyora del pla de Barcelona es capás d' imitar.

¿No es aixó exercir coacció sobre meu? ¿No es coartar la llibertat individual? Si no fos ella, jo no vindria: luego...

Primera acusació: fa pressió sobre las massas inconscients.

Seguim.

Mírrisseli 'ls ulls. ¿Observa quinas flamaradas tiran? ¿Veritat que semblan llamps é quan menos cohets dels bons?

Donchs fassis lo cárrech de que cada vespre, durant l'estona qu' estich al café, haig d' estar soportant, aguantant, resistint aquest mateix desfet de miradas.

M' assento aquí. ¡Plam! Mirada primera. Jo ja no sé 'l que 'm passa. Al cap d' un rato. ¡Plem! Segona mirada. La pell se 'm torna de gallina y per l'esquena, de llarch á llarch de l' espina dorsal, sento una formigor que...

¿Veu? Vaja, fixis en aquests ulls: ¿aquí no hi ha sofre, pólvora, dinamita, nitroglicerina y tots aquests medicaments forts que ara s' usan.

Donchs...

Segona acusació: aquesta senyora porta y escampa materias inflamables y explosivas.

Continúo.

Quan ella s' alsa y se 'n va, ¿sab qué faig jo?

Hasta me 'n dono vergonya de dirho, perque jo en rigor lo que hauria de fer al sortir ella, sería quedarme y dir entre mí:—¡Bon vent!

Y no es aixís. Tan bon punt ella s' alsa, jo crido al mosso y pago. (Llavoras es quan me tornan las monedas falsas).

Surt del café; jo també. Se 'n va Rambla avall; jo també. Trenca per la dreta; jo també. Trenca per la esquerra; jo també...

En fi, senyor Gobernador, la segueixo, si senyor ¡la segueixo!....

Aixó sí; en arribant á cert punt, me poso *jo mateix* sobre mí... y me 'n torno á casa, ahont legalment hauria d' anar desseguida que surto del café.

Estant comensada la veda y prohibida per lo mateix la cassera ¿pot aquesta senyora desencaiminarme d' aquest modo? No.

PESCADORA DE SECÁ

Fa tres horas que 's passeja mirant ab uns ulls de pam pero ab tot y aixó, per ara lo peix no mossega l' am.

FLOR DE CIUTAT

Ergo....

¶ Acusació tercera: la senyora que li delato, infringeix ostensiblement la llei de cassa.

Per lo tant, una dona que fa coaccions, que expendeix materias explossivas y que falta á la llei de cassa ¿pot anar lliure pels carrers, posant en continuo perill als pares de familia y demés personas morigeradas?

Senyor governador; jo responch de lo que succeheixi: agafi aquesta senyora immediatament.

Pero no la porti á la presó.

Fássimela portar á casa.

MATÍAS BONAFÉ.

ÍNTIMA

Que t' olvidi 'm dius, Amparo,
com ja tú m' has olvidat,
convertint de cop en odi
l' amor, segons tú, tan gran,
que per mí, dona perjura
sentia 'l teu cor avants.

¡Que t' olvidi! Prou voldria
fins lo teu recort borrar
del méu seny, hont més s' aferra
quan més voldria arrencá 'll!

Veyentme impotent per ferho
y ab ma voluntat lluytant,
¡cóm ab la méva amargura
y ab mos torments deus gosar!

Te vegí; vaig estimarte;
ma passió 't vaig declarar,
y tú que vares coneixer
lo méu amor delirant,
puig te sobra perspicacia
per comprendre la vritat,
avans no vares donarme
aquell si tan desitjat,
ab molta coqueteria
vares procurá avivar
en mon pit d' amor la flama
ent de mí lo teu esclau.

Y ho logreres. Desde 'l dia
en que amor me vas jurar,
olvidant tots mos afectes
en tú los he concentrat.

Y avuy que 'm veus com volías
lligat á ta voluntat,
com débil planxa de suro
qu' en la immensitat del mar

al impuls de sas onadas
sos capritxos seguint va,
me demanas que t' olvidi
y ab mí encar pretens jugar,
puig sabs que 'l que m' exigeixes
es difícil de lograr
en tant no 'm tornis, Amparo,
mon cor, que un dia 't vaig dar.

JAPET DE L' ORGA.

NOTAS ARTÍSTICAS

L' EXPOSICIÓ PARÉS

Per ca 'n Parés desfilan aquests dias tots los amants de las Bellas Arts ansiosos de veure las obras de 35 pintors y

Provocadora, incitant,
l lensant un núvol d' olors,
sos ulls demanan amors
y sa boca.... restaurant.

6 esculptors que han concorregut á l' undécima Exposició, donant en conjunt una nota simpática del estat de las Bellas Arts á Barcelona.

Brillan en aquellas parets algunas obras que acusan en los séus autors visibles progressos, entre mitj d' altrás que revelan la ja coneguda personalitat dels artistas que las han trassadas. En general s' hi observa la tendencia d' estudiar sériament lo natural, tant en lo paisatje com en las figuras.

Entre 'ls paisatjistas sobresurten lo genial Urgell ab sos melancólichs y poétichs crepúsculs; Masriera (Joseph) que ha interpretat ab molta riquesa de tons panoramias de la Garriga y de Montsserrat; Baldomero Galofre sempre brillant y fantasiós; Tomás Sans, donant mostrás de la séva facilitat; Pinós, sempre enamorat de la rústica bellesa de las campinyas olotinas; Tolosa que presenta uns roures molt ben interpretats, y Vancells que ab son paisatje y son estudi vallessans aquilata las notables qualitats que ja li son conegudas.

FLOR DEL CAMP

Senzilla y pura, en son pit
l' amor comensa á esclatar
mes, posada á demanar
tan sols demana.... marit.

Russinyol se distingeix en una admirable vista de una polsosa carretera, y més encare ab una sentida escena, en la qual hi domina la figura de una nena convalescent: Baixeras presenta una marina tan original com ben observada; Meifren, recorts de Paris y de Venecia, que acreditan la flexibilitat del seu talent pictòrich; Casas un cap d' estudi deliciós y dos interiors notabilissims; Feliu uns caps d' estudi, enviats desde Paris, verdaderament magistrals; Graner quatre tipos, com los que sols ell sab pintar, plens de vida y expressió; Brull dos bonichs quadros fets ab gran sobrietat y ab una fidel preocupació del natural; Ribera dos figuras de dona, tan refinadas com sólidas, en las quals está apurada l' habilitat d' execució; Más y Fontdevila, dos telas y dos pastels, dignes en tots conceptes uns y altres de sa merecuda fama; Cusachs escenas militars de las que l' han fet mestre en aquesta especialitat del art; Masriera (Francisco) bellas femeninas de un refinament exquisit; Cusi y Galofre Oller primorosas figuras garbosament modeladas; Roig y Soler tipichs carrers de vilas de la costa inundats

de llum; Soler de las Casas una quieta farga de ferrer á l' hora de la mitj-dia; Tamburini un quadro de assumpto religiós y un tipo modern, que tenen lo sello de la séva personalitat; Mirabent hermosas flors y fruytas; Miralles una animada escena del moll; Riquer pinsans y caderneras exquisits; y Llimona, Baixas, Armet, Larraga, Agrassot, Robert, Teixidor y Utrillo completan ab sas obras l' interés de la exhibició.

Un autor vasch, resident á Paris, Zuloaga, fa gala del seu atreviment ab un paissatge ultra-impresionista y ab dos figuras que semblandesenterradas. Creyém que Zuloaga s' obrirá camí, sobre tot si es cert l' aforisme: «Artista discutit, artista triunfant.»

En la secció d' escultura Reynés ab lo busto de nena riallera se 'n endú la palma. Ocupan un bon lloch Clarassó ab lo seu interessant clown, Fuxá ab son acabat cap d' estudi, Blay ab son busto en bronzo, Tasso ab sos dos retratos y ab lo grupo ornamental de Lohengrin y Elsa, y Carbonell ab son baix relleu, representant la Santa Fás.

Nos limitém á donar aquesta rápida ressenya, no permetentnos l' espay entrar en més pomenors. En conjunt l' exhibició es tal vegada la més interessant de quantas s' han celebrat en lo Saló Parés.

FRÁ JUNCOSA.

Teatros

PRINCIPAL

L' admirable Novelli s' ha presentat per quarta vegada davant del públich de Barcelona, fent gala de sas facultats assombrosas. Es l' actor més complert que ha trepitjat may lo prosceni. Aquell dó de identificarse ab los personatjes que representa, enriquintlos ab una varietat infinita de matisos, desde la primera á l' última escena; aquell domini absolut de tots los recursos que donan valor á cada tipo; aquella naturalitat encantadora, traduhida sempre sense esforços visibles; aquell cúmulo inverossímil de talent y de medis, raras vegadas se troba reunit en un sol autor.

Debutá ab un drama nou *Papá Lebonard*, estrenat á Paris en lo *Teatro Lliure*, obra de un autor de talent, que presenta un tipo simpátich y resol una tassis delicada, y resultá que 'l protagonista sembla escrit á propòsit per en Novelli. Impossible imaginarse que pugua ser interpretat ab més perfecció y ab mes ajust. L' obra participa de la comedia y del drama: hi ha en ella riallas y llágrimas; hi ha en ella sobre tot l' estudi psicològich de un cor generós y noble, y 'l gran actor disposa de tots los elements per alcansar un de sos mes legítims y admirables triunfos.

Al dia següent ab *Il veglione* de Bisson, paga tribut al género lleuger, destinat únicament á provocar las riallas del auditori y las consegueix, com no ho lograria l' actor de *vaudeville* mes despampanant.

Ab *Il burbero benéfico* ressucita 'l teatro goldonià. L' home irascible, rondinaire, pero que en un instant passa desde l' extrém de la ira al extrém de la compassió y de la sensibilitat s' encarna soberanament en Novelli, que troba ocasió de avalorar ab tota la opulencia del séu geni, un dels tipos més admirables del gran autor italià, tipo que á Fransa li vá valer lo sobre-nom de *Moliere de Italia*. De segur que si Goldoni ressucités y pogués veure 'l treball de 'n Novelli tornaría á morir-se... pero de gust.

¿Y qu' hem de dir de la séva creació *Michele Perrin*? Cada vegada que vé á Barcelona 'l posa y cada vegada obté ab ell un ruidós triunfo.

Ab totas aquestas produccions en Novelli hi alterna pessas y monólechs, apurant la séva habilitat pasmosa. Quan no interpreta *Un filodramático in spet-tativa*, que li dona lloch per improvisar set ó vuit tipos distints, sense necessitat de pintarse la cara, ni d' engabanyarse ab la perruca, transformanse á la vista del públich, ens assombra y 'ns deleyta com sempre ab sa incomparable *Semplicitá*, ó 'ns fá partir de riure ab *Un huomo d' affari*.

Novelli domina tots los géneros; en tots ells es mestre consumat. Aixís ho revela 'l séu repertori que conté un sens fí d' obras, moltes d' ellas enterament desconegudas á Barcelona, pertanyents als géneros més distints y contraposats. No passa nit sense que 'l públich li tributi una gran ovació. Es un dels pochos actors que se 'l emporta en massa. Durant los intermedis no se 'l discuteix: se 'l admira.

En la companyia que 'l secunda hi ha elements valiosos. No hi abundan las notabilitats, ni aixó fora possible, perque allá ahont brilla 'l sol s' eclipsan las estrellas. Pero 'ls actors á las sévas ordres, flexibles, dúctils, dotats de qualitats molt apreciables y dócils sobre tot á la direcció del séu mestre secundan admirablement á n' en Novelli y treuhen uns conjunts acabats que ja 'ls voldriam veure en totas las companyias nacionals y extrangeras que venen á visitarnos.

Sols falta una cosa: que 'l públich de Barcelona correspongui al mérit de 'n Novelli omplint cada nit lo *Teatro Principal*. En lloch més trobará ni major amenitat, ni una emoció artística més intensa y agradable.

LICEO

En l' últim concert Nicolau, tant lo mestre com los professors de l' orquesta, alcansaren un senyalat triunfo, interpretant música wagneriana y una de las més admirables sinfonias de Beethoven, que omplia la segona part.

Aquest concert sigué 'l digne coronament de la campanya.

LIRICH

Per diumenje está anunciada la primera audició de *música di camera*, á càrrech de cinch distingits professors.

ROMEA

S' está ensajant lo drama *Jesús de Nazareth*, de 'n Frederich Soler, que ha de ser posat en escena la senmana próxima.

Aquest any tenim dos *Jesús*: l' un á Romea y l' altre á Novedats.

Ja veurém qué hi diuhen los teólechs sobre aquest dualisme de divinitats... escénicas.

TIVOLI

La nova companyia d' ópera ha sigut molt ben rebuda. La tiple Sra. D'Aponte alcansá un triunfo interpretant la *Selika* de l' *Africana*.

Posteriorment s' han anat posant *Faust* y *L' Ebreá*, sent molt aplaudits los artistas que han prés part en las dos óperas.

Dimecres *Orfeo*, ab lo debut de la *mezzo-soprano* Sra. Verghés. Pero la creació de Gluck mereix capítul apart, y per tal motiu ho reservém pera la senmana próxima.

NOVEDATS

Per demá dissapte está anunciat l' estreno de *Jesús de Nazareth*, de 'n Guimerá.

Bona noticia per tots los aficionats á las novel·tats escénicas.

CATALUNYA

El Guirigay es un' obra de circunstancias: la guerra de Melilla posada en solfas. Fet y fet lo millor teatro de aqueixa guerra tan especial es l' escenari del Eldorado. Rihentnos nosaltres mateixos de las nostras cosas, evitarem que 'ls demás se 'n rigan; y si aixís y tot se 'n riuhen, tindrem la ventatja de riure plegats.

L' obra, original del Sr. Navarro Gonsalvo, resulta distreta y divertida: tots los artistas s' esmeran en la séva execució y ha sigut molt ben rebuda del públich, fent augurar que figurará molts dias en los cartells de aquest concorregut teatro.

GRAN-VIA

Apart de la funció donada á benefici dels voluntaris d' Africa, no hi ha cap més novel·tat que senyalar en aquest teatro.

Un equilibrista americá, Mister Wirson Marvelloux ha fet gala de sa extraordinaria habilitat.

Próximament se posará en escena 'l melodrama *Rosa Michel*, qu' es una traducció de l' obra de Blum, que serví de patró al Sr. Riera y Bertrán per l' aplaudida obra *L' Hostalera de la Vall*.

CIRCO EQUESTRE

Lo local de la plassa de Catalunya s' ha convertit en camp de maniobras de l' aguerrida *troupe* Cereceda.

Cada nit s' hi representa *La espada de honor*, *El chaleco blanco* y *Los alojados*, produccions totas en que hi abunda l' element militar.

Y 'l públich mostra decidida preferencia per aquesta classe d' espectacles, omplintse cada nit l' espayós local del Circo.

N. N. N.

¡COSAS DEL AJUNTAMENT!

En Prats, no fa gaires mesos
era l' home mes tronat;
no tenía may cap céntim
y de deutes... un grapat.

Un *padrí* va colocarlo
d' empleat á ne 'ls consums,
y desde que te l' empleo
gasta molts ¡pero molts! fums.
Avants, era un mort de gana
pero gracias al *padrí*,
are te criat, minyonas,
y queridas á desdi.

—Lo sou que guanya, no basta
per tans gastos,—diu la gent.
Pero res; que volen ferhi...
cosas del ajuntament

Per cubrir la plassa de
Professor municipal

de no se quin instrument,
 si las trampas ó 'l timbal;
 la corporació demana,
 sense recomencions,
 á ne 'ls que 's creguin prou aptes,
 que fassin oposicions.
 Aspirants, dos se 'n presentan;
 l' un es mestre distingit;
 l' altre sols es un pastera
 y resulta 'l preferit,
 porque te que 'l protegeixen;
 mentres que l' intelligent
 queda prostergat y.... nada
 cosas del ajuntament.

Desde que 'l senyor Francisco
 n' es Director del mercat,
 tota la familia seva...
 ¡y que grassos s' han tornat!
 A casa seva no 's gastan
 ni dos céntims per safrá,
 porque tot los hi regalan
 y no ho tenen de comprá.
 Mes quan jo vaig á la plassa
 no puch may comprarhi res
 de tan car que tot ho venen
 dolent, y faltat de pes.
 Vaig á la pescateria
 y veig tot lo peix, pudent..
 Pero... res; que volen ferhi
 cosas del ajuntament.

Fa set mesos, empedravan
 un carrer de la ciutat,
 y tot just fa quinze dias
 que 'l deixavan arreglat.
 Ahir vespre vaig pasari
 y per cert hi vaig trobar
 tantas pedras enfonzadas
 que ni s' hi pot caminar.
 Qui pogués ser contratista
 per fer negocis tant nets!
 De segur que van quedarli
 lo mes poch... uns mil dures.

LOS AGENTS DE POLICIA
 Y 'LS COTXEROS DEL TRANVÍA

—Seguíu: quedéu arrestat
 d' ordre de la autoritat.

—¿Qué tinch de ferhi aqui jo?
 —Arreplegar tot aixó.

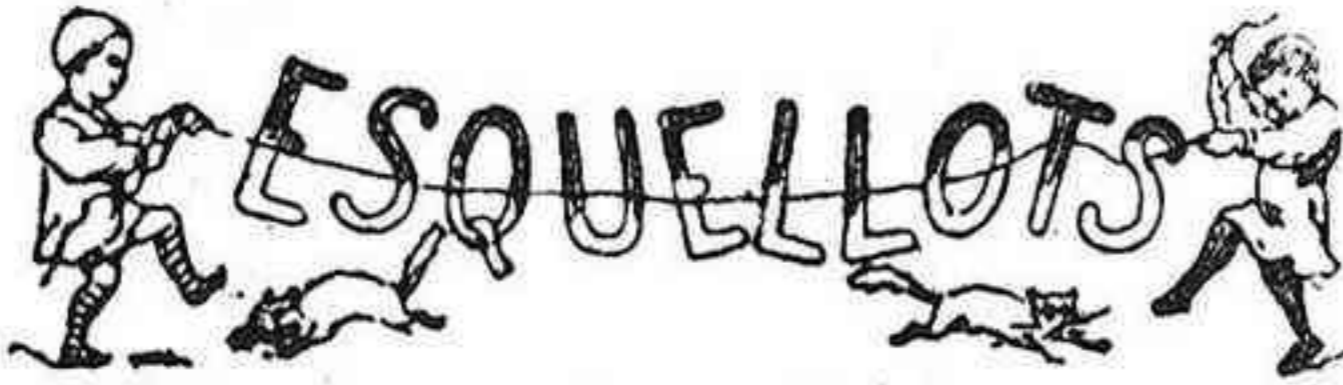

Y un cop l' home está servit,
 cap al carré y ¡bona nit!

Per'xó jo fins que no 'm diguin
 que fan algun escarment
 diré: res... que volen fer'hi..
 ¡cosas del Ajuntament!

LLUIS SALVADOR.

Es veritat: la *Epoca* té rahó. A Barcelona la vida es impossible. No 's pot sortir al carrer sense perill. A tots los terrats hi ha anarquistas qu' están sempre ab una bomba als dits per tirar-la sobre 'ls transeunts. No fá molts dias un valenciá passejava un carretó plé de taronjas, y resultá que alló no eran taronjas, sino bombas disfressadas de taronjas. Ja veuhen fins á quin punt son justas las preocupacions del poble de Barcelona.

Alló del quint pis del teatro Lírich també es veritat. Lo quint pis, lo quart pis, lo tercer pis y fins lo segón pis del teatro del carrer de Mallorca están encare per construhir; pero no duptin que un dia ó altre 's construhirán, sols pel gust de tenirlos tancats los dias de funció, á fi de que 'ls anarquistas no pugan ampararse'n per fer de las sevas.

Ja veuhen com á *La Epoca* la rahó li sobra.

* *

Lo que més m' ha xocat de son fatídich article, es que á Barcelona, cap persona de posició acomodada gosa á sortir al carrer ab levita y xistera. També en aixó *La Epoca* está en lo cert.

MILITARA

Son marit es á Melilla,
y mentres ell es allí
ella distreu los séus ocis
fent maniobras per aquí.

La proba es que l' altre dia vaig veure á la Rambla un tipo malcarat, vestit ab una brusota ficada per davant dintre la faixa, calsas de campana, espardenyas de cinch vetas, y una gorreta posada de gayrell, deixant sortir un parell de xavos per sobre 'ls polsos. Donchs be ¿saben qui era aquest fulano? Era en Girona que s' havia disfressat de pinxo.

Poch rato després vaig veure á n' en Camilo Fabra disfressat de xufiero.

Lo marqués de Comillas anava ab unas botinas novas penjadas als dits, disfressat de fadri sabater.

En Güell anava vestit de gabaig, tocant un piano de manubri.

Y en Tort y Martorell de trinxeraire, venent periódichs á la Rambla. Ab la veu lo vaig conèixer.

* *

Publico aquests datos rigurosament auténtichs, per si *La Epoca* té á bé reproduhirlos, en confirmació del estat anormal que reina á Barcelona.

Tothom tem, tothom tremola y ningú s' atreueix á presentarse vestit de senyor, per no exposarse als insults de la xusma anarquista.

De manera que l' article terrorífich del periódich conservador de Madrit, es d' aquells que *forman época*.

Un periódich de Barcelona, no podent fer la guerra d' altra manera á la empresa del Principal, porque 'l treball del eminent Novelli es insuperable, ha dit qu' en las butacas hi abundan *ciertas individualidades femeninas que no son del gusto de las señoras*.

Hem assistit á totas las funcions del Principal y hem de confessar que no hem sapigut veure á las tals individualitats.

¿Será aixó degut á que nosaltres no som tan bons coneixedors del article, com los redactors de *La Dinastia*?

* *

Si fos cert lo que 's deya, de que *La Dinastia* havia disparat aquesta fletxa envenenada contra la empresa del Principal, per haverse negat aquesta á proporcionar dugas butacas de favor al director de dit periódich, l' una per ell y l' altra per la seva senyora, creyém que la *Dinastia* encare li havia d' estar agrahida.

Per la rahó de que no facilitantseli butaca per la senyora, aquesta s' estolvía la mortificació de figurar en un siti ahont hi abundan las consabudas individualitats femeninas que no son del gust de las senyoras.

De totas maneres es en extrém lamentable que certas miserias prengan un carácter que no deixan en bon lloch lo prestigi ni la formalitat de algún periódich.

Aprobada pel Concell d' Estat l' elecció del districte de Atarassanas, han pres possessió del càrrech de regidors los Srs. Cuchillo y Palau.

O com si diguessem: lo *ganivet* y la *pedra esmoladora*.

Compadeixém de tot cor al Sr. Collasso.

La Renaixensa las emprén contra 'ls regidors que assistiren á la festa religiosa de Santa Eulalia de frach y *sobretudo*.

Y diu:

«Si un dia Barcelona pot lograr recuperar los antichs concellers, aquells ab sas gramallas ver-

mellas, no anirán tan escarits com ab las casacas, que també las porta un mosso de una fonda, y no 'ls caldrá posarse abrichs.»

¡Tira peixet! ¡Ja ho crech, burrango!... Tots los abrichs inclús la flassada del llit podrian portarse dessota de la gramalla.

Pero ab aixó, qualsevol conceller s' exposaria á que 'l públich li cridés:

—¡Ela! ¡Micer Fardassa!... ¡Vóltal!

Desenganyis *La Reraixensa*: criticable será si ella vol lo *sobretudo*; pero bèn mirat, molt més criticable sería encare 'l *sota-todo*.

Diumenje van desfilat per Barcelona 'ls restos del gloriós batalló de voluntaris cataláns que assistí á la guerra de Africa.

La major part d' ells son pobres y desvalguts, están poch menos que impossibilitats pel treball y no contan ab medis de subsistencia.

Sería convenient que las corporacions públicas se recordessin de aquell grapat de valents, que després de haver sobreviscut als atzars de la guerra, van cayent, com fruyts madurs del arbre de la vida.

Los que per la mare patria van exposar la seva vida quan eran joves, bé mereixen una atenció carinyosa, en los dias tristos de la vellesa y de la invalidés.

Los pobres á centenars acuden sovint al Palau episcopal, en demanda de una limosna.

A un d' ells li vaig preguntar:

—¿Pero perquè veniu aquí y no aneu á un' altra banda?

Y ell va respondre:

—Perque en lloch sentim tan bona olor com aquí.

—¿Olor de qué?

—De rostit y de fum de cigarro de la Habana.

Hi ha que confessar que 'ls pobres, generalment, tenen molt bon nas.

La Rua de Carnaval está perduda.

En cambi desde aquest any s' ha donat á conèixer la Rua quaresmal.

Pare *La Rua* 's diu un jesuita que l' altre dia va predicar á la catedral.

Mentres en alguns païssos, com per exemple á Fransa, tot se *secularisa*, aquí á Espanya y en especial á Barcelona, tot se *clericalisa*.

Hasta *la Rua*.

Lo capitá general Sr. Weyler ha dispensat molt bona acullida al notable projecte de urbanisació de la montanya de Montjuich, realisat després de grans estudis y per encàrrech especial del Ajuntament, pel distingit arquitecto Sr. Amargós.

Celebrarém de tot cor que 'l ram de guerra presti 'l seu apoyo benèvol á una millora de tanta importancia que ha de convertir la vehina montanya en un dels sitis més encantadors de la capital.

Las bonas disposicions del general Weyler demostren lo molt que s' interessa per la prosperitat y l' embelliment de Barcelona.

Arrieta ha mort.

Aplaudit per Espanya, per América y per moltes nacions extrangeras que havían tingut ocasió de sentir sas inspiracions, era popular lo seu nom, principalment per sa *Marina*.

L' única *marina espanyola* que podia passejarse pel mon sense fer ayguas, ni temor á cap naufragi.

LAS DONAS DE PARIS

Fot. Reutlinger.—Paris.

La Du-Misnil

Llesta, atrevida, nerviosa, figura en primera línea en la *Comedia francesa*. Diu y representa com pocas, y té un género tan especial qu' es impossible donarne una idea, perque está compenetrat ab ella mateixa y ningú ha pogut may imitarla. La seva vida privada sols la coneixen los que la tractan intimament: nosaltres no 'n podém dir res.

La mort del ilustre mestre es una justa causa de dol nacional.

Lo Sr. Toda, confesso que m' agrada més com á escriptor que com á diplomátich á las ordres de 'n Moret, que té á bé emplearlo per preparar las sevas elocubracions económicas, traduhibles en tractats comercials.

Ultimament lo Sr. Toda ha vingut á Barcelona al objecte de consultar á no se qui per preparar lo tractat de comers ab Bélgica.

Per tots aquests treballs lo Sr. Toda mereixeria que 'l nombressin *germá major de la confraría de la Pau y Caritat*.

Per la senzilla rahó de que de un quant temps ensá, únicament visita á Catalunya quan la pobra está en capella.

Los empleats del fielato de l' estació de Fransa,

GRANADA PINTORESCA

Santa Isabel la Real.

que segons dats proporcionats per l'empresa, deixavan passar d'extrangis un promedi diari de 2,000 kilos de peix, invitats a defensarse, han dit que 'l peix al ser embarcat ab destí a Barcelona, tenia una quantitat de glas que durant la marxa del tren s'anava fonent.

S'ha de confessar que aquesta excusa, a un hom lo deixa glassat.

Sobre tot, si s'considera, que després de l'última sorpresa, realisada pels Srs. Vivó y Ravetllat, ab tot y haver pujat alguns graus la temperatura, lo glas no s'fon tant, y s' recauda tres ó quatre vegadas més que avants.

Segons diuen de Roma, lo Papa está preparant una enciclica, en la qual posará en vigor las decisions adoptadas fá temps per diversos concilis proscribint de las iglesias l'us dels instruments de corda *massa vibrants, nerviosos y plens de passió profana.*

Mentres no s'proscribeixin las veus de marica dels tiples y contralts, tot anirá bé, y las iglesias continuarán sent lo refugi ahont podrán explayarse 'ls més elevats pensaments espirituals.

També diuen que 'l Papa prohibirá l'execució de las obras de Haydn, Mozart y Beethoven, á causa del seu caràcter teatral.

Menos mal si no s'prohibeix la jota del *Duo de la Africana.*

Lo duch de York, futur rey de Inglaterra está tatuat, com ho acostuman estar los mariners y 'ls presidaris, havent posat lo tatuatge de moda entre 'ls magnats de l'alta aristocracia de aquell país.

No sería mal que s'apliqués lo sistema á tots los individuos, y 'l tatuatge podria reemplaçar á las cédulas personals.

Un sabater que se las dona de aristócrata, asisteix al ball de máscaras de las escolas francesas, y dirigintse á una mascareta preciosa, li diu:

—¿Vols ferme 'l favor de ballar ab mi aquest waltz?

—¡Imposible!...—respón la interpelada ab molta vivesa.

—¿Imposible y perquè?

—Perque aquestas sabatas que m'has fet m'están molt estretas y 'm fan molt mal.

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Si-la.*
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Las claus de Girona.*
- 3.ª GEROGLÍFICH.—*Per veu grossa un contrabaix.*

XARADA

I

EN UN BALL DE MASCARAS

Per no perdre la costúm y lo mal humor distreure, vaig assistir l'altra nit octava un ball de distressas. No hi ha primera per mi tan distret com sentí aquella *prima-dos-tres-quarta-quinta* qu'arman ab sa xerrameca totas las veus de faiset, quan ja no sona l'orquesta, entre riallas y crits, xiscles, gatzara y brometa. Lo pobre qu'es delicat, sobre tot de las orellas, si no se las tapa, 'l cuch se li mor de mal de ventre.

S'acabava 'l primer waltz tot just de la part primera. quan vaig *octava-sis-set*; y entre mitj de las empentas, se'm van agafar dels brassos un parell de mascaretas que no puch dir si eran guapas, per dur la cara cuberta; pero puch assegurar que semblavan molt decentas porque tan sols ensenyavan... las camas y la pitrera

Després de moltas preguntas que dirlas no val la pena, me varen acompanyar ab las sévas comaressas; y mentres feyam tabola havent notat, ab sorpresa que totas duyan lo trajo imitant ab molta flemma una *sis-quart-cinch*, vaig dirlos,

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

Obra nueva de grandioso éxito del eminente

B. PÉREZ GALDÓS

La de San Quintín

Comedia en tres actos y en prosa.

Precio 2 pesetas

OBRA NUEVA DE GRAN SENSACIÓN

DUQUESA VIUDA DE SANTOÑA

EXPOLIACIÓN ESCANDALOSA

HISTORIA DEL LAUDO DICTADO EN LA TESTAMENTARIA DEL EXCMO. SR. DUQUE DE SANTOÑA

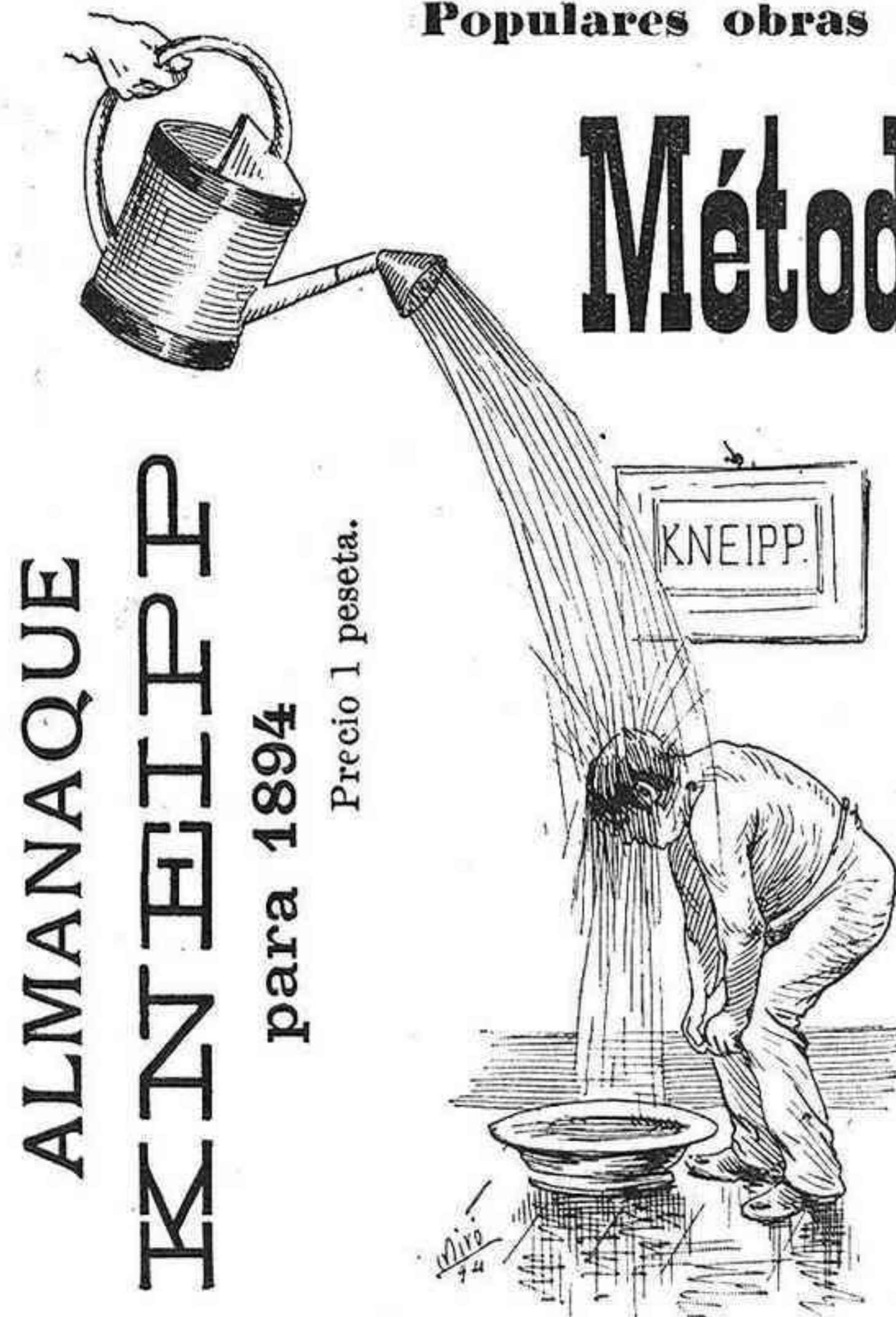
POR LOS Sres. Gamazo y Azcárate

Y VOTO PARTICULAR DEL Sr. MONTERO RÍOS

Un tomo en 8.º de 350 páginas.

Ptas. 5

Populares obras del párroco SEBASTIAN KNEIPP

Método de Hidroterapia

ó

(MI CURA POR EL AGUA)

Un tomo en 8.º encuadernado en tela.

Ptas. 5'50

¡COMO HABEIS DE VIVIR!

AVISOS Y CONSEJOS

PARA

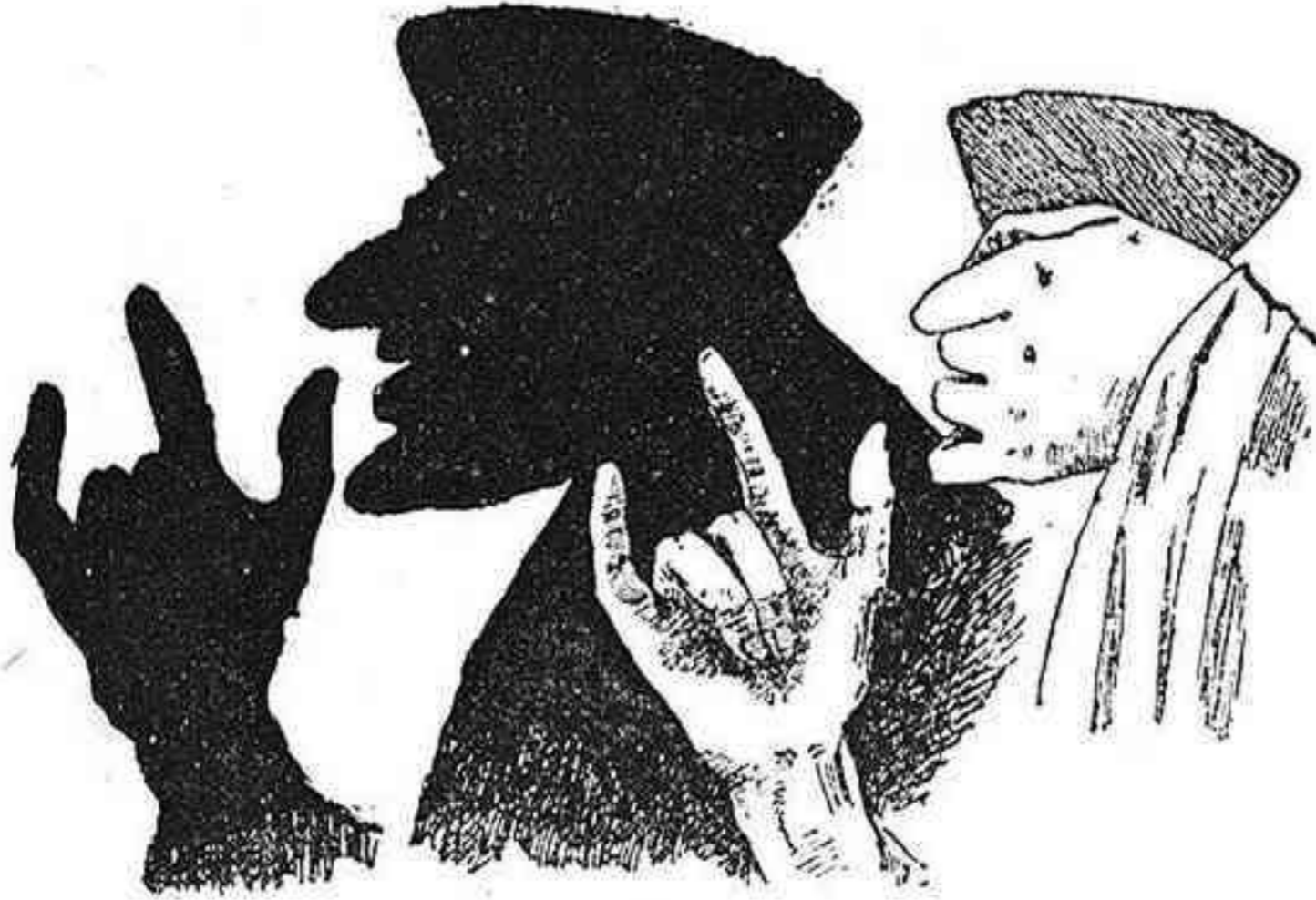
SANOS Y ENFERMOS

Un tomo 8.º encuadernado.

Ptas. 5'50

NOTA.—Tothem que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, o bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà à volta de correu franca de port. No responém d' estravios, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponssals de ls case se 'ls atorgan rebaixas

DISTRACCIONS CASULANAS

(De la obra *Tom-Tit* de la casa Fuentes y Capdeville.)

LA SOMBRA DEL ADVOCAT

Qu' es com si diguessim una *mala sombra*.—
Per ferla es necessari, com ja 's veu pel exámen
del dibuix, un suplement de cartró, que representa
'l birret del advocat.

quina era de totas ellas
la mes *total*; va respondrem
la mes *sis-sis*:—Jo, ¡pastera!
Que no 'm coneixes potser
perque avuy vaig de riffenya?
ó fas lo dissimulat
perque encare 'm deus tres pelas?
—No 't coneix, li vareig dir
ni 'm recordo de cap deute,
ab aixó, si vols cobrar
t' has de treure la careta.
No cal home tan sols basta
que 't dongui aquesta targeta.
Y mentres me l' allargava
va tocar-me per l' esquena
en *Tres-quart-cinch* amich meu
al mateix temps qu' ella 'm deya:
Ja sabs qui soch, no 't descuidis
si vens, de las tres pessetas.

J. SALLEUTAG.

II

Ma *segona* es animal,
de *prima* 'n té la persona,
part del any *tres-invers* dona
y es dipósit mon total.

F. DE LA ROSA.

TERS DE SILABAS

· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·

Primera ratlla: vertical y horisontal: nom de dona.—
Segona: nom d' home.—Tercera los animals ne tenen.

WEBER.

TRENCA-CLOSCAS

D.ª ELENA DUFI

LA ROCA

Formar ab aquestas lletas lo titul de una aplaudida
sarsuela.

ANTONET SICART.

CONVERSA

—Dispensi: ¿faría 'l favor de dir-me si á n' aquesta casa
hi viu un tal Fontseré?

—Fontseré.... Fontseré.... No tinch present semblant ape-
llido. ¿Sab de que fa?

—Si senyora: de lo que vosté mateixa ha dit.

NIU DE GRACIA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6.—Nom d' home.

1 6 5 6 3.—Animal.

3 4 1 6.— »

3 4 5.—Número.

1 2.—Animal.

3.—Consonant.

3 2.—Part de persona.

6 5 4.—Carrer de Barcelona.

1 2 5 5.— »

5 4 5 5 2.—Poble de Catalunya.

JOAN REDONDO.

GEROGLIFICH

× × ×

BON

A K R D.

A

NOY DE SANS.

FILLAS DE EVA.

Fot. Torrija.—Barcelona.

Sarsuelera valenciana,
ab una boca de mel
y un garbo, que may cap públich
gosará á darli un *miquel*.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalt-63.